

Det finns inte bara ett Arktis, och inte heller bara en bild av ett hållbart Arktis. Olika hållbarhetsscenarier kan ha samma mål, men det finns också ämnen som skapar anspänningar. Den här policysammanfattningen sammanställer åtgärder för att balansera anspänningarna som finns i Arktis.

Dagsläget påverkas av många SSP-scenarier samtidigt (Figur 1). Inom ramen för möjliga framtidsscenarier finns det SSP1-framtidsscenarier som anses vara hållbara, till exempel "Chasing Green" ("Den gröna vägen") som betonar mål på EU-nivå, och "Tillväxt underifrån" som bygger på synsätt som urfolk och lokalsamhällen har.

ARKTISK KONTEXT

Största delen av Arktis består av kulturlandskap, inte vildmark. Den biologiska mångfalden i Arktis bidrar med ekosystemtjänster till människor och livsuppehållen, även kulturella sådana. Naturbaserade livsuppehållen (som djurskötsel, fiske, småskaligt skogsbruk och jordbruk) är viktiga komponenter i den arktiska kulturen och traditionen i dag. De samspelar också med miljön. I Arktis nyttjas markerna även av intressenter som turism och naturvård, gruvsdrift, skogsbruk och energiproduktion. Temperaturen i det arktiska området ökar upp 2 till 4 gånger snabbare än något annat område i världen, vilket stressar miljöerna och de socio-ekologiska systemen som är anpassade för kalla förhållanden och olika årstider. Den biologiska mångfalden i Arktis håller på att förändras. Samtidigt skapar klimatförändringar nya ekonomiska möjligheter genom att nya sjörutter öppnas upp och fler resurser blir tillgängliga för utvinning. Det i sin tur innebär också ökad utveckling av infrastruktur. Livsuppehållen och samhällen utmanas av klimatförändringar och kumulativa effekter av olika former av markanvändning. Dessa förändringar skapar ny kontext för lokala naturbaserade utkomster och levnadssätt. Urfolk och lokalsamhällen inte bara offer, utan aktiva i att driva förändring i sina livsuppehållen för att anpassa sig till nya förhållanden. Markanvändningen, samhällena, klimatet och den biologiska mångfalden i Arktis behöver ses som en sammankopplad helhet.

SCENARIOBASERAD METOD

Scenarier som beskriver olika möjliga utvecklingar gör det lättare att kritiskt tänka på hur framtiden kan se ut. Vi refererar till brett utnyttjade Shared Socioeconomic Pathways (SSP), som består av fem olika utvecklingsbanor: SSP1 (Hållbarhet), SSP2 ("Business as usual"), SSP3 (Regional rivalitet), SSP4 (Ojämlighet) och SSP5 (Fossildriven utveckling). Inom samtliga banor finns variation. Framtiden SSP1 kan betona mål på EU-nivå, eller lokalt definierade förhoppningar och behov.

DEN GRÖNA VÄGEN

Balanserar målen som presenteras i nyligen publicerade policydokument och strategier för Arktis, betonar grön tillväxt och lösningar på EU-nivå, och inkluderar lokalsamhällens och urfolks behov.

Uppnår EU:s mål för bevarandet av biologisk mångfald och sårbara miljöer, samtidigt som den gröna omställningen uppnås. Uppnår EU:s klimatmål och sköter globala och lokala (globala/lokala) gemensamma faktorer.

Ökar självförsörjningen inom EU när det gäller material och energi för att säkerställa ekonomiskt välstånd och minska beroende från utomstående. Säkerställer starka institutioner och regelbaserad internationell ordning, och sköter geopolitiska spänningar genom förhandlingar, konflikthantering och konsensusbyggande.

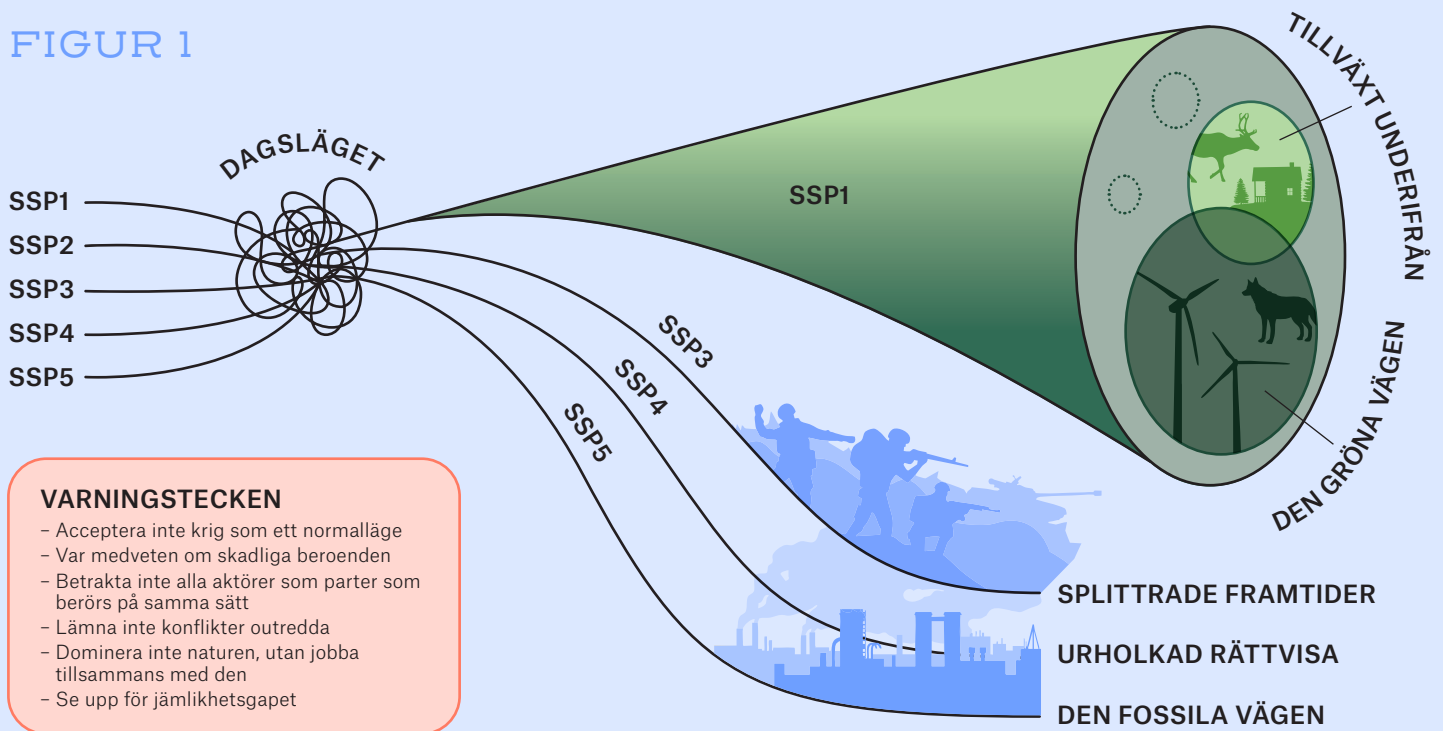
TILLVÄXT UNDERIFRÅN

Säkerställer meningsfulla möjligheter för lokalsamhällen och livsuppehållen att delta i beslutsfattande som gäller markanvändning. En Grön omställning som är rättvis, exempelvis genom att adressera ekonomiska incitament som driver markanvändning, och lyfter fram lokala behov i relevant lagstiftning.

Främjar dialog och kunskapsöverföring, beslutsfattare som har stor förståelse för den lokala verkligheten. Stärker lokalt och regionalt styrande samt har lokala synsätt i ledande policypositioner, främjar ägarskap och deltagandet i beslutsfattandet.

Säkerställer kontinuiteten och ökar möjligheterna för lokala livsuppehållen och kulturer. För renskötseln skulle det betyda adaptiv samförvaltning och förbättrad ekologisk status för betesmarker, och att främja naturvård som inkluderar lokalbefolkning och deras utkomster.

FIGUR 1

SYNERGIER

- Holistiskt samordnande av markanvändning för att undvika kumulativa effekter på miljön och lokala livsuppehållen. Det omfattar energiproduktion, skogsbruk, gruvarbete, turism, infrastruktur och dylik markanvändning.
- Erkänna och i större utsträckning ta hänsyn till effekterna av utvecklingen av olika former av markanvändning vid planering och förvaltning av naturresurser. Främja samexistens mellan samhällen och de som använder naturresurser.
- Bygga adaptiv förmåga att hantera klimatförändringarna och andra utmaningar. Stärka möjligheterna att agera i skiftande framtidsscenarioer genom att stödja inlärning, utbildning, beredskap och ökade resurser för katastrofhjälp (till exempel kompensationer).
- Koppling mellan policyer och förvaltning för att möjliggöra beslutsfattande som tar hänsyn till den biologiska mångfalden, klimatförändringen, markanvändning och lokalsamhällen samt livsuppehållen samtidigt. Det omfattar dialog och interaktion mellan och inom olika nivåer och sektorer.
- Utveckla och hantera multifunktionella landskap och permeabla gränser.
- Respektera flera kunskapssystem för att stödja kontinuiteten för lokala kulturer, språk och praktiska färdigheter. Stärka kunskapsbasen för att klara sig i en föränderlig miljö genom gemensamt framtagen forskning och adaptiv samförvaltning.

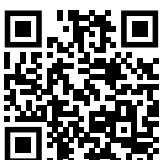
SPÄNNINGAR

Spänningar mellan den externt ledda "Gröna vägen" och en lokalt ledd "Tillväxt underifrån":

- Implementeras EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 genom beslut på enbart EU-nivå eller genom flexibilitet och deltagande på lokal nivå? Hur implementeras restaureringslagen?
- Vilka synsätt på biologisk mångfald tillämpas (till exempel natur utan människor eller trygga biokulturell mångfald)?
- Vilka former av markanvändning främjas som en del av den gröna omställningen (till exempel vindkraft, skydd av stora rovdjur, infrastruktur)?
- Vem betalar priset för att minska klimatförändringen?
- I vilken riktning driver kompensation och subventionsplaner utvecklingen i Arktis?

Spänningar inom scenariot "Tillväxt underifrån":

- Konflikter och kontroverser mellan lokalt förmånliga livsuppehållen (till exempel gruvarbete, skogsbruk, turism och renskötsel).
- Frågor om äganderätt, förvaltning och skötsel av mark och marknyttjande. Spänningar mellan modern utveckling och traditionella levnadssätt.
- Spänningar mellan människor (till exempel nykomlingar och personer med långvarig historia av att bo i Arktis).

Skanna QR-koden för mer information om scenarierna, renskötsel och den lokala betydelsen för olika strategier för styrning. Det här arbetet bygger på analyser av policyer och samproduktion av kunskap tillsammans med aktörer inom renskötsel i norra Fennoskandien under projektet CHARTER.

Det här projektet har fått finansiering av Europeiska Unionens program för forskning och innovation, Horizon 2020, under bidragsavtal nr 869471.